

คำถาม-คำตอบ เกี่ยวกับสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ และ
(ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วย
การห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ พ.ศ. ....

๑. สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์คืออะไร

คำตอบ สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์เป็นสนธิสัญญาห้ามผู้ใดทดลองนิวเคลียร์ในทุกรูปแบบไม่ว่าในที่ไหน

๒. ทำไมจึงเปลี่ยนชื่อสนธิสัญญาว่า “สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์”

คำตอบ ก่อนหน้านี้มีสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์บางส่วน (Partial Test Ban Treaty : PTBT) ค.ศ. ๑๙๖๓ ซึ่งห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในที่ใด ๆ ยกเว้นการทดลองใต้ดิน อันเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะมีการควบคุมและจำกัดไม่ให้เกิดการใช้หรือพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ในทางสงคราม ต่อมาได้มีการเจรจาในกรอบที่ประชุมเพื่อการลดอาวุธอย่างจริงจัง จึงได้มีการร่างสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty : CTBT) นี้ขึ้น ซึ่งห้ามรัฐภาคีทำการทดลองอาวุธนิวเคลียร์โดยสิ้นเชิง โดยครอบคลุมทั้งบนดิน ใต้ดิน ใต้น้ำ และอวกาศ อันเป็นที่มาของถ้อยคำ “โดยสมบูรณ์”

๓. ปัจจุบันมีกี่ประเทศที่ลงนามและให้สัตยาบันสนธิสัญญานี้

คำตอบ สนธิสัญญานี้ได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๔ และเปิดให้ลงนามเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๔ ปัจจุบันนี้มีประเทศที่ลงนามแล้ว ๑๘๓ ประเทศ เมื่อลงนามแล้วจะได้รับฐานะเป็นรัฐผู้ร่วมลงนาม ประเทศสุดท้ายที่ร่วมลงนามคือ ประเทศนิวเว เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๕ และปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบันแล้ว ๑๑๖ ประเทศ เมื่อให้สัตยาบันแล้วก็จะได้รับฐานะเป็นรัฐภาคี ประเทศสุดท้ายที่ให้สัตยาบันคือ ประเทศพม่า เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ ประเทศที่อยู่ในภาคผนวก ๒ ของสนธิสัญญาให้สัตยาบันไปแล้ว ๓๖ ประเทศ จากจำนวน ๔๔ ประเทศ ซึ่งเหลือประเทศจีน เกาหลีเหนือ อียิปต์ อินเดีย อิหร่าน อิสราเอล ปากีสถาน และสหรัฐอเมริกา หากทุกประเทศในภาคผนวก ๒ นี้ให้สัตยาบันสนธิสัญญานี้จะมีผลภายใน ๑๘๐ วัน ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นประเทศสุดท้ายในอาเซียนที่ยังไม่ให้สัตยาบัน

๔. สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ มีผลบังคับใช้แล้วหรือยัง

คำตอบ สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ยังไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจากสนธิสัญญา ข้อ ๑๔ กำหนดให้สนธิสัญญามีผลใช้บังคับเมื่อทุกประเทศที่ปรากฏในภาคผนวก ๒ (Annex 2) ได้ให้สัตยาบัน แต่ปัจจุบันประเทศจีน เกาหลีเหนือ อียิปต์ อินเดีย อิหร่าน อิสราเอล ปากีสถาน และสหรัฐอเมริกา ที่ปรากฏในภาคผนวก ๒ ยังไม่ให้สัตยาบันสนธิสัญญา

๕. ปัจจุบันมีองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ แล้วหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ปัจจุบันยังไม่มีองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์เพราะสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ยังไม่มีผลบังคับใช้ แต่ก็ได้มีการตั้งคณะกรรมการเตรียมการสำหรับองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization) เพื่อดำเนินงานไปพลางก่อน

๖. ทำไมจึงต้องเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์

คำตอบ ๑. เป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองในการต่อต้านการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ทำให้สามารถลดแรงกดดันทางการเมืองระหว่างประเทศได้ เนื่องจากหลาย ๆ ประเทศมักถามผู้แทนไทยในเวทีต่าง ๆ ว่า ทำไมประเทศไทยที่ลงนามสนธิสัญญาไปนานแล้ว (๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙) แต่ยังไม่เป็นภาคีสันติสัญญาเสียที่

๒. เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมคณะกรรมการเตรียมการสำหรับองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ ให้เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ สำหรับวาระปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ สามารถทำงานได้อย่างเต็มภาคภูมิในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี

๗. ประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับเมื่อเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์

คำตอบ แม้ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันในสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ก็ตาม แต่ปัจจุบันประเทศไทยก็ได้รับเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการเตรียมการสำหรับองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization) ในการติดตั้งสถานีเฝ้าตรวจระหว่างประเทศ ๒ สถานี คือ สถานีเฝ้าตรวจนิวไคลด์กัมมันตรังสี (Radionuclide Monitoring System : RN 65) ที่จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๐ ล้านบาท รวมทั้งเงินสนับสนุนในการตรวจวัดปีละประมาณ ๑.๕ ล้านบาท และสถานีเฝ้าตรวจความสั่นสะเทือนของพิภพ (Primary Seismic Monitoring Station : PS 41) ที่ดำเนินงานโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ และอยู่ในระบบการตรวจสอบระหว่างประเทศแล้ว

หากประเทศไทยให้สัตยาบันในสนธิสัญญาดังกล่าว นอกจากที่ได้รับการสนับสนุนข้างต้นแล้ว ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีจะสามารถใช้ประโยชน์จากระบบการตรวจสอบข้อมูลในการตรวจวัดความสั่นสะเทือนที่เกิดจากแผ่นดินไหวและสามารถตรวจจับความสั่นสะเทือนที่เกิดจากการทดลองนิวเคลียร์ได้พิภพ จากสถานีต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในรัฐภาคีหลายรัฐทั่วโลกภายใต้สนธิสัญญาฉบับนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมภัยพิบัติทางอุตุนิยมวิทยา การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศและการเตือนภัยสึนามิ รวมถึงยังได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้อีกด้วย

๘. ใครเป็นผู้แปลสนธิสัญญาเป็นภาษาไทย

คำตอบ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจว่าด้วยการตรวจการแปลสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ ตามคำสั่งคณะกรรมการพลังงานเพื่อสันติ ที่ ๑๑/๒๕๔๕ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ (กรมองค์การระหว่างประเทศ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) กระทรวงกลาโหม (กรมพระธรรมนูญ กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก กรมอุทกศาสตร์ และศูนย์วิทยาศาสตร์และพัฒนาระบบอาวุธ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แปลสนธิสัญญา

๙. สนธิสัญญาฉบับดังกล่าวต้องมีการรับฟังความคิดเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ หรือไม่

คำตอบ สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ไม่เข้าข่ายเป็นสนธิสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุน ของประเทศอย่างกว้างขวาง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับความคิดเห็นที่รัฐธรรมนูญกำหนด

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นไว้ทั้ง ๒ ส่วนทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ และสนธิสัญญาพร้อมทั้งคำแปล ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ณ จังหวัดมหาสารคาม จำนวนผู้เข้าร่วม ๓๖๔ คน แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติงานด้านนิวเคลียร์และรังสี จำนวน ๑๐ คน และประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๕๔ คน

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๖ ณ กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าร่วม ๓๑๕ คน แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติงานด้านนิวเคลียร์และรังสี จำนวน ๑๐ คน ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๐๕ คน

ครั้งที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ - ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนผู้เข้าร่วม ๖๐ คน

ครั้งที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ จังหวัดพังงา จำนวนผู้เข้าร่วม ๔๔ คน

ครั้งที่ ๕ ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ทางเว็บไซต์สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ www.oap.go.th

ครั้งที่ ๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ทางเว็บไซต์การรับฟังความคิดเห็นกฎหมายไทย

www.lawamendment.go.th

๑๐. ทำไมจึงต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ พ.ศ. ....

คำตอบ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ประเทศไทยยังไม่มีกรให้เอกสิทธิ์และความคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์เพื่อให้เป็นไปตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยได้ลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เนื่องจากสนธิสัญญาได้ระบุไว้ในข้อ ๒ อี (ย่อหน้า ๕๔ - ๕๗) และพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญา ข้อ บี (ย่อหน้า ๒๖ - ๓๑) กำหนดพันธกรณีของรัฐภาคีเกี่ยวกับการให้สภาพนิติบุคคล และความสามารถทางกฎหมายแก่องค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ภายในรัฐภาคี รวมทั้งประเด็นเอกสิทธิ์และความคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์และบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้แทนองค์การและผู้แทนรัฐภาคี รวมทั้งสถานที่ทำการ ที่พักอาศัย เอกสาร และอุปกรณ์เครื่องมือของคณะผู้ตรวจขององค์การ

๑๑. เพราะเหตุใดไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ พร้อมกับพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙

คำตอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติพลังงานนิวเคลียร์เพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลทางนิวเคลียร์และรังสี แต่ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ พ.ศ. .... เป็นเรื่องของการคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญา จึงทำให้ต้องแยกออกจากกัน

๑๒. คนไทยที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์และดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันหรือไม่

คำตอบ ไม่ว่าเจ้าหน้าที่องค์การจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติก็ตาม หากเข้ามาดำเนินงานในประเทศไทยย่อมได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ไม่ได้กำหนดในเรื่องคนชาติของรัฐภาคีไว้เป็นการเฉพาะเหมือนกับความตกลงว่าด้วยธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย ข้อบทที่ ๕๐ ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์สำหรับเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง

๑๓. เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้บางมาตราของ (ร่าง) พระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ พ.ศ. .... มีผลภายหลังวันบังคับใช้พระราชบัญญัติ และมีตัวอย่างในอดีตหรือไม่

คำตอบ เนื่องจากสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ยังไม่มีผลบังคับใช้ จึงระบุในมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ว่า “บทบัญญัติมาตรา ๔ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่สนธิสัญญามีผลใช้บังคับกับประเทศไทยแล้วเป็นต้นไป” ตัวอย่างที่เคยมีปรากฏ คือ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งบัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ต่อไปนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสมาคมแล้วเป็นต้นไป” พระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๓ มีผลใช้บังคับวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๐๓ ก่อนที่ประเทศไทยจะเป็นสมาชิกสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๓ อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ มาตรา ๔ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งบัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ข้อบทของความตกลงมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยแล้วเป็นต้นไป” พระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ก่อนที่ข้อบทของความตกลงว่าด้วยธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชียจะมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๑๔. เหตุผลที่จะเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา และกำหนดระยะเวลาในการให้สัตยาบันสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์

คำตอบ การเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ สำหรับประเทศไทยมี ๒ ขั้นตอน คือ การลงนาม ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองว่าประเทศไทยจะผูกพันกับสนธิสัญญานั้น จะไม่ทำการใดที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานั้น และขั้นตอนต่อมาคือการให้สัตยาบัน ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในของประเทศไทยเป็นระบบทวินิยม คือ กฎหมายระหว่างประเทศจะไม่ได้เป็นกฎหมายภายในทันทีเมื่อประเทศไทยเข้าเป็นรัฐภาคีของสนธิสัญญาใด ๆ แต่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายที่รองรับสนธิสัญญานั้น ๆ ก่อน จึงเป็นเหตุให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณากฎหมายดังกล่าว อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘

ส่วนการกำหนดระยะเวลาในการยื่นสัตยาบันสารนั้น หากยื่นในช่วงที่มีการประชุมสำคัญ ๆ จะช่วยให้ประเทศอื่นทราบถึงการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาของประเทศไทยได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ “การประชุมข้อ ๑๔ ของสนธิสัญญา (Article XIV Conference)” ซึ่งจัดขึ้นทุก ๒ ปี เป็นการประชุมเพื่อตรวจสอบว่ามีประเทศใดที่ลงนามแล้วแต่ยังไม่ให้สัตยาบัน หรือมีการเร่งรัดให้สนธิสัญญานั้นมีความเป็นสากลมากที่สุด โดยจะมีขึ้น

ในช่วงการประชุมสมัชชาสหประชาชาติที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา การประชุมดังกล่าวมีขึ้นครั้งล่าสุดวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ส่วนการประชุมสำคัญ ๆ ของคณะกรรมการเตรียมการสำหรับองค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์จะมีขึ้นวันที่ ๒-๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ สำหรับครั้งที่ ๕๐ และวันที่ ๕-๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ สำหรับครั้งที่ ๕๑ ซึ่งอาจเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการยื่นสัตยาบันสารและเข้าเป็นภาคีโดยครบถ้วนสมบูรณ์

๑๕. การยกร่างมาตรา ๔ ที่คุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทยขององค์การมีตัวอย่างจากกฎหมายใด และอยู่ในส่วนใดของสนธิสัญญา

คำตอบ การยกร่าง “มาตรา ๔ เพื่อคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทยขององค์การให้บรรลุตามความมุ่งประสงค์

(๑) ให้ยอมรับนับถือว่าองค์การเป็นนิติบุคคล และให้ถือว่ามีภูมิลำเนาในประเทศไทย

(๒) ให้องค์การ ผู้แทนของรัฐภาคี รวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งในคณะมนตรีบริหารรวมทั้งผู้แทนสำรองและที่ปรึกษา ผู้อำนวยการใหญ่ ผู้ตรวจ ผู้ช่วยในการตรวจเจ้าหน้าที่ขององค์การ และผู้สังเกตการณ์ รวมตลอดถึงที่พักอาศัย สถานที่ทำการ เอกสาร หนังสือโต้ตอบ บันทึก สารตัวอย่างและอุปกรณ์เครื่องมือของคณะผู้ตรวจ ได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาและพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญา เพียงเท่าที่รัฐบาลไทยได้รับและใช้บทแห่งสนธิสัญญาและพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญา และความตกลงที่รัฐบาลไทยจะจัดทำต่อไปกับองค์การ ทั้งนี้ ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย หรือเข้ามาในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับองค์การ”

ได้ยกร่างมาจาก มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเอเชีย พ.ศ. ๒๕๕๙

“มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานในประเทศไทยและเพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งประสงค์ของธนาคาร

(๑) ให้ยอมรับนับถือว่าธนาคารเป็นนิติบุคคล และให้ถือว่ามีภูมิลำเนาในประเทศไทย

(๒) ให้ธนาคาร ผู้ว่าการ ผู้ว่าการสำรอง กรรมการ กรรมการสำรอง ประธาน รองประธาน พนักงาน และลูกจ้างของธนาคาร รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาซึ่งปฏิบัติงานของธนาคาร ได้รับเอกสิทธิ์ ความคุ้มกัน และการยกเว้นภาษีอากร ตามที่ระบุในข้อบทของความตกลง เพียงเท่าที่รัฐบาลได้รับและใช้บทแห่งข้อบทของความตกลงนั้น ทั้งนี้ ในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย หรือเข้ามาในประเทศไทยเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือในการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับธนาคาร”

ตามรายละเอียดดังนี้

องค์การ (Organization) ปรากฏอยู่ใน ARTICLE II THE ORGANIZATION ส่วน E. PRIVILEGES AND IMMUNITIES

54. The Organization shall enjoy on the territory and in any other place under the jurisdiction or control of a State Party such legal capacity and such privileges and immunities as are necessary for the exercise of its functions.

ผู้แทนของรัฐภาคี (Delegates of States Parties) ผู้แทนสำรอง (alternates) ที่ปรึกษา (advisers)

ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งในคณะมนตรีบริหาร (representatives of members elected to the Executive Council) ผู้แทนสำรอง (alternates) ที่ปรึกษา (advisers)

ผู้อำนวยการใหญ่ (Director-General) ผู้ตรวจ (inspector) ผู้ช่วยในการตรวจ (inspection assistant) เจ้าหน้าที่ขององค์การ (members of the staff of the Organization) ปรากฏอยู่ใน ARTICLE II THE ORGANIZATION ส่วน E. PRIVILEGES AND IMMUNITIES

55. Delegates of States Parties, together with their alternates and advisers, representatives of members elected to the Executive Council, together with their alternates and advisers, the Director-General, the inspectors, the inspection assistants and the members of the staff of the Organization shall enjoy such privileges and immunities as are necessary in the independent exercise of their functions in connection with the Organization.

หมายเหตุ ใน ARTICLE II THE ORGANIZATION ส่วน E. PRIVILEGES AND IMMUNITIES ข้อ 55 ปรากฏเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการทางวิชาการ (members of the staff of the Technical Secretariat) ด้วย แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การอยู่แล้ว ดังเห็นได้จากการแบ่งส่วนองค์การตาม ARTICLE II THE ORGANIZATION ส่วน A. GENERAL PROVISIONS

4. There are hereby established as organs of the Organization: the Conference of the States Parties, the Executive Council and the Technical Secretariat, which shall include the International Data Centre.

ผู้สังเกตการณ์ (Observer) ปรากฏอยู่ใน PROTOCOL TO THE COMPREHENSIVE NUCLEAR TEST-BAN TREATY PART II ON-SITE INSPECTIONS ส่วน B. STANDING ARRANGEMENTS เรื่อง Privileges and Immunities

31. Observers shall be accorded the same privileges and immunities accorded to members of the inspection team pursuant to this section, except for those accorded pursuant to paragraph 27 (d).

ที่พักอาศัย (living quarters) สถานที่ทำการ (office premises) กระดาษเอกสาร (papers) หนังสือโต้ตอบ (correspondence) บันทึก (records) สารตัวอย่าง (samples) และอุปกรณ์เครื่องมือ (approved equipment) ของคณะผู้ตรวจ (inspection team) ปรากฏอยู่ใน PROTOCOL TO THE COMPREHENSIVE NUCLEAR TEST-BAN TREATY PART II ON-SITE INSPECTIONS ส่วน B. STANDING ARRANGEMENTS

27. To exercise their functions effectively, members of the inspection team shall be accorded privileges and immunities as set forth in sub-paragraphs (a) to (i). Privileges and immunities shall be granted to members of the inspection team for the sake of this Treaty and not for the personal benefit of the individuals themselves. Such privileges and immunities shall be accorded to them for the entire period between arrival on and departure from the territory of the inspected State Party, and thereafter with respect to acts previously performed in the exercise of their official functions.

(a) The members of the inspection team shall be accorded the inviolability enjoyed by diplomatic agents pursuant to Article 29 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 18 April 1961;

(b) The living quarters and office premises occupied by the inspection team carrying out inspection activities pursuant to this Treaty shall be accorded the inviolability and protection accorded to the premises of diplomatic agents pursuant to Article 30, paragraph 1, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations;

(c) The papers and correspondence, including records, of the inspection team shall enjoy the inviolability accorded to all papers and correspondence of diplomatic agents pursuant to Article 30, paragraph 2, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations. The inspection team shall have the right to use codes for their communications with the Technical Secretariat;

(d) Samples and approved equipment carried by members of the inspection team shall be inviolable subject to provisions contained in this Treaty and exempt from all customs duties. Hazardous samples shall be transported in accordance with relevant regulations;

(e) The members of the inspection team shall be accorded the immunities accorded to diplomatic agents pursuant to Article 31, paragraphs 1, 2 and 3, of the Vienna Convention on Diplomatic Relations;

(f) The members of the inspection team carrying out prescribed activities pursuant to this Treaty shall be accorded the exemption from dues and taxes accorded to diplomatic agents pursuant to Article 34 of the Vienna Convention on Diplomatic Relations;

(g) The members of the inspection team shall be permitted to bring into the territory of the inspected State Party, without payment of any customs duties or related charges, articles for personal use, with the exception of articles the import or export of which is prohibited by law or controlled by quarantine regulations;

(h) The members of the inspection team shall be accorded the same currency and exchange facilities as are accorded to representatives of foreign Governments on temporary official missions; and

(i) The members of the inspection team shall not engage in any professional or commercial activity for personal profit on the territory of the inspected State Party.

๑๖. ตามตาราง ๒-ก ในสนธิสัญญา ลำดับที่ ๖๕ กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นที่ตั้งสถานีเฝ้าตรวจนิวไคลด์กัมมันตรังสี (RN65) ของประเทศไทย แต่เนื่องจากสถานที่ตั้งของสถานี ณ ปัจจุบัน ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร จะมีผลกระทบต่อสนธิสัญญาหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญา คือ กรุงเทพมหานคร ได้มีระบุไว้ตั้งแต่ตอนร่างสนธิสัญญา หลังจากนั้นได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาทำการสำรวจพื้นที่เพื่อจัดตั้งสถานี ซึ่งปรากฏว่าในกรุงเทพมหานคร อาจไม่มีความเหมาะสม จึงทำให้ต้องเปลี่ยนสถานที่จัดตั้งสถานี หลังจากคณะทำงานมาสำรวจแล้วเห็นว่าที่จังหวัดนครปฐม มีความเหมาะสมกว่า ก็มีการเสนอตามขั้นตอนเข้าที่ประชุมของคณะทำงานทางด้านเทคนิคของรัฐภาคี และที่ประชุมของรัฐภาคีด้วย เพราะฉะนั้น ก็มีการรับทราบอย่างเป็นทางการโดยที่ประชุมเรียบร้อยแล้วว่าที่ตั้งสถานีเป็นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม อีกทั้งในระบบข้อมูลขององค์การก็มีที่ตั้งเป็นที่กำแพงแสนเรียบร้อยแล้ว นอกจากประเทศไทยแล้ว สถานที่ตั้งของสถานีในประเทศอื่น เช่น อินโดนีเซีย กัวเตมาลา ที่ถูกระบุไว้ในสนธิสัญญาก็มีความไม่เหมาะสมและต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

ผลการสำรวจพื้นที่เพื่อการจัดตั้งสถานี RN65 โดยผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศตามข้อกำหนดการคัดเลือกดังนี้

- (๑) Upper air flow coupling
- (๒) Wind Impact
- (๓) Anthropogenic Radioactivity
- (๔) Natural Radioactivity
- (๕) Operation
- (๖) Infrastructure

โดยผลสรุปในการเลือกอยู่ในตำแหน่ง 14°00'40"N, 99 ° 58' 15"E เป็นพื้นที่บริเวณสถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยมีเหตุผลในการคัดเลือกดังนี้

- (๑) ชั้นบรรยากาศอยู่ในเกณฑ์คือน้อยกว่า ๒๕% (ประมาณ ๑๓%)
- (๒) อยู่ห่างจากเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูวิจัยที่บางเขนตามเกณฑ์คือมากกว่า ๕๐ กม. (ห่างประมาณ ๗๐ กม.)
- (๓) พื้นที่เปิดโล่งสามารถตรวจวัดอากาศและสามารถติดตั้งระบบส่งสัญญาณดาวเทียมเพื่อส่งสัญญาณการตรวจวัดตรงสู่สำนักงานใหญ่ของ CTBTO PrepCom ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย
- (๔) ผลการตรวจระดับรังสีในสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ
- (๕) ไม่มีประวัติการเกิดภัยธรรมชาติ
- (๖) มีระบบสาธารณูปโภค
- (๗) การขนส่งเครื่องมือสามารถดำเนินการได้สะดวก

๑๗. ผู้สังเกตการณ์ หมายถึงบุคคลใด

คำตอบ ผู้สังเกตการณ์ที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญา คือ ผู้แทนจากประเทศอื่นที่เข้าไปในประเทศที่ถูกตรวจสอบ ผู้สังเกตการณ์ (Observer) ปรากฏอยู่ใน PROTOCOL TO THE COMPREHENSIVE NUCLEAR TEST-BAN TREATY PART II ON-SITE INSPECTIONS ส่วน B. STANDING ARRANGEMENTS เรื่อง Privileges and Immunities

31. Observers shall be accorded the same privileges and immunities accorded to members of the inspection team pursuant to this section, except for those accorded pursuant to paragraph 27 (d).

ในกรณีมีข้อสงสัยว่า ประเทศใดประเทศหนึ่งที่เป็นรัฐภาคีอาจจะมีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์เกิดขึ้น ก็จะมีการตรวจสอบ ณ ที่ตั้ง (on-site inspection) เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผู้เชี่ยวชาญ ๔๐ คน ที่ถูกคัดเลือกโดย CTBTO PrepCom ให้เป็นผู้ตรวจสอบ (inspector) (ปัจจุบันประเทศไทยมี ๓ ท่าน ที่มีความสามารถผู้ตรวจสอบได้) จะเข้าไปในพื้นที่นั้นและตรวจสอบว่ามีการทดลองอาวุธนิวเคลียร์เกิดขึ้นจริงหรือไม่ กระบวนการนี้จะสามารถยืนยันได้ว่ามีการทดลองเกิดขึ้นหรือไม่ โดยจะมีการเชิญประเทศต่าง ๆ เข้ามาเป็นสักขีพยานในการตรวจสอบทุกขั้นตอน

๑๘. มาตรา ๔ (๒) ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์พ.ศ. .... ที่กำหนดไว้ว่า “ความตกลงที่รัฐบาลจะจัดทำต่อไปกับองค์การ” จะเป็นความตกลงเกี่ยวกับด้านใด และจะมีผลอย่างไรกับประเทศไทย

คำตอบ ความตกลงของรัฐบาลที่จะจัดทำต่อไปกับองค์การ จะเป็นเรื่องความตกลงที่เกี่ยวกับการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน ซึ่งจะอยู่ภายใต้ของสนธิสัญญาและพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญา ซึ่งในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ก็ได้พิจารณาในร่างนั้นประกอบด้วยและเห็นว่าไม่เกินขอบเขตในเรื่องเอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามสนธิสัญญาและพิธีสารแนบท้ายสนธิสัญญา และเป็นไปตามพันธกรณีตาม ARTICLE II THE ORGANIZATION ส่วน E. PRIVILEGES AND IMMUNITIES ข้อ ๕๖ “The legal capacity, privileges and immunities referred to in this Article shall be defined in agreements between the Organization and the State Parties ...”

๑๙. มาตรา ๕ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์พ.ศ. .... การแบ่งความรับผิดชอบระหว่างกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีการแบ่งกันรับผิดชอบอย่างไร

คำตอบ กระทรวงการต่างประเทศบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงก็คือ เจ้าหน้าที่กงสุล โดยกระทรวงต่างประเทศ จะอำนวยความสะดวกเรื่องการตรวจลงตรา หรือพิธีทางการทูตที่เกี่ยวข้อง ส่วนกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดย ปส. จะเป็นหน่วยประสานงานหลักของประเทศไทย ตามพันธกรณีของสนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองโดยสมบูรณ์